

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Sote-palvelulautakunnan päätös

Kunnanhallitus 16.10.2023 § 187
172/06.00.00/2023

Varsinais-Suomen Sote-palvelulautakunta on kokouksessaan 10.10.2023 tehnyt seuraavan päätöksen:

”§ 77 Kustavin terveysaseman sulun jatkaminen

Diaarinumero
VARHA/16690/00.01.02.03.00/2023

Valmistelija ja lisätietojen antaja
Sote-keskus 1, aluepäällikkö Susanna Niemi

Selostus

Kustavin terveysasemalla on työskennellyt sairaanhoitaja 60 % työajalla ja lääkäri 60 % työajalla. Terveysasema on ollut toukokuusta 2023 avoinna kolmena päivänä viikossa. Kesäsulku Kustavissa alkoi 10.7 ja sen piti päättyä 6.8.2023. Avoterveydenhuollon henkilöstövajeesta johtuen sulkua jatkettiin 1.10.2023 asti. Sotekeskus alueella 1 henkilöstövaje avoterveydenhuollossa, erityisesti Uudenkaupungin, Vehmaan, Taivassalon, Pyhärannan ja Kustavin alueella, on ollut merkittävä keväästä 2023 alkaen. Uudenkaupungin, Vehmaan, Taivassalon, Pyhärannan ja Kustavin alueella avoterveydenhuollon lääkärivaje on 50 % loppuvuoden ajan, mikäli rekrytointeja ei saada tehtyä.

Kustavin terveysasemalla lääkäri toimii yksin, mikä tulee huomioida lääkärin kokemuksessa. Sairaanhoitajan työpanosta yksistään ei ole kustannus- ja työtehokkuuden näkökulmasta järkevää sijoittaa Kustaviin, vaan työpanos saadaan tehokkaampaan käyttöön Taivassalon terveysasemalla.

Hoitotakuu lainsäädännön muutoksesta 1.9.2023 lähtien, on sairaanhoitajan työpanosta puhelinpalveluihin lisätty, jotta pystytään vastaamaan lain määrittelemiin yhteydenottoaikoihin. Kustavin sairaanhoitajan työpanosta on siirretty puhelintyöhön. Terveysaseman neuvontapisteessä työskentelyn aikana ei ole mahdollista tehdä tehokasta hoidon tarpeen arviointityötä puhelimitse.

Edellä mainituista syistä Kustavin terveysaseman sulkua jatketaan ajalle 2.10. - 31.12.2023. Kotihoidon ja Jaalakodin lääkäripalvelut tuotetaan sulusta huolimatta. Kustavilaiset saavat lääkäri- ja hoitajapalvelut sulun ajan Taivassalon ja Vehmaan terveysasemilta sekä Uudenkaupungin terveyskeskuksesta. Taivassalon terveyskeskus on 17 km päässä Kustavin terveysasemalta. Pisin matka Kustavista on Uuteenkaupunkiin, 48 km. Yhteydenottoa varten Kustavin terveysaseman puhelinnumero on käytössä kuten aiemminkin. Influenssa- ja koronarokotuksia järjestetään Kustavin terveysasemalla. Mikäli henkilöstötilanne saadaan paremmaksi, voidaan Kustavin terveysaseman aukioloa tarkastella uudestaan.

Sote-palveluiden tulosaluejohtajan päätösehdotus

Sote-palvelulautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Kokouskäsittely

Puheenjohtaja Laura Kaarniharju ehdotti Janne Sjölundin kannattamana, että päätösehdotukseen lisätään, että lautakunnalle tuodaan asiakasvaikutusten arviointi tilanteen seurannan mahdollistamiseksi joulukuun kokoukseen. Puheenjohtaja tiedusteli, voiko lautakunta olla yksimielinen lisäyksestä. Kukaan ei tätä vastustanut.

Sanna Vauranoja saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:08 etänä.

Päätös

Sote-palvelulautakunta merkitsi asian tiedoksi ja edellytti, että lautakunnalle tuodaan joulukuun kokoukseen asiakasvaikutusten arviointi tilanteen seurannan mahdollistamiseksi.”

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Lain 8 §:n mukaan Hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa.

Hyvinvointialue ja erityisesti sotekeskusalue 1 on vuoden 2023 aikana ilman laillista perustetta laiminlyönyt sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisesti. Erityisesti tämä on näkynyt heti 1.1.2023 alkaen puuttuvina lähipalveluina laboratorion näytteenoton sekä lähipalveluina annettavien sosiaaliohjauksen ja sosiaalityön osalta.

Kustavin kunta on vuokrannut hyvinvointialueelle palvelukeskuksessaan sijaitsevat tilat laboratoriotalveluille, sosiaalityöntekijälle ja sosiaaliohjaajalle sekä lääkärille ja sairaanhoitajalle. Hyvinvointialue ei ole missään vaiheessa osoittanut henkilöresurssia laboratoriotalvelujen näytteenottoon. Myöskään sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän läsnäolosta tai vastaanottoajoista palvelukeskuksessa ei ole kunnalle tai asiakkaille ilmoitettu.

Käsitystä siitä, että lähipalveluja ei näiltä osin ole lainkaan tai ne ovat erittäin huonosti järjestetty, tukee kuntalaisten antama lähes päivittäinen palaute. Tämän vuoksi kunnalla on perusteltu syy olettaa, että sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen asiakastapaamiset ovat vuodenvaihteen jälkeen vähentyneet merkittäväällä tavalla. Kunta tuleeikin pyytämään hyvinvointialueelta tilastotietoa lähi- ja etäpalveluiden asiakasmääristä ja suoritteista, jotta niitä voidaan verrata vuoden 2022 vastaaviin.

Päätöksen perusteluissa on viitattu henkilöstöpulaan, mikä ei ole laillinen peruste sosiaali- ja terveystalveluiden laiminlyömiselle. Päätöksessä ei myöskään ole otettu huomioon, että kulkuyhteyksien puuttumisen vuoksi Kustavin ikäihmisten on hyvin vaikea hakeutua talveluiden piiriin Taivassaloon tai Uuteenkaupunkiin. Kustavin kunnan väestörakenne ja paikalliset yhteydet huomioon ottaen sosiaali- ja terveystalvelut eivät ole

saatavuudeltaan ja saavutettavuudeltaan olleet vuoden 2023 aikana lain edellyttämällä tasolla.
Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa suorittavat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot.

Aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta. Aluehallintovirasto valvoo ja ohjaa myös niitä yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja, joissa hyvinvointialue ei toimi järjestäjänä.

Valvira ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Valvira valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta silloin, kun kysymyksessä ovat periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat.

Kustavin kunta järjesti vuoteen 2023 saakka hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kaikille asukkailleen. Palveluiden laatu, saatavuus ja saavutettavuus laskivat välittömästi järjestämisvastuun siirtymisen jälkeen ilmeisesti sotekeskusalue 1 johtavien viranhaltijoiden toimesta ilman, että vähennykset olisivat perustuneet palveluverkkoa koskeviin päätöksiin tai linjauksiin.

Edellä olevan vuoksi on kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä sitä kautta heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi perusteltua pyytää aluehallintovirastolle osoitetulla kantelulla hyvinvointialueen sotekeskusalue 1:een kohdistuvan valvontamenettelyn aloittamista tai vaihtoehtoisesti asian periaatteellisen tärkeyden ja laajakantoisuuden vuoksi Valviralle osoitetulla kantelulla. Kolmantena vaihtoehtona saattaisi tulla kyseeseen hyvinvointialueelle osoitettu vaatimus ja selvityspyyntö asianlaidan korjaamiseksi.

Esittelijä vt. kunnanjohtaja Rauno Peltola

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää asian tärkeyden ja laajakantoisuuden vuoksi valtuuttaa kunnanjohtajan laatimaan esittelytekstistä ilmenevien seikkojen vuoksi sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kantelun Varsinais-Suomen hyvinvointialue 1:n toiminnasta esittelytekstistä ilmenevien laiminlyöntien ja puutteiden selvittämiseksi.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano Vt. kunnanjohtaja